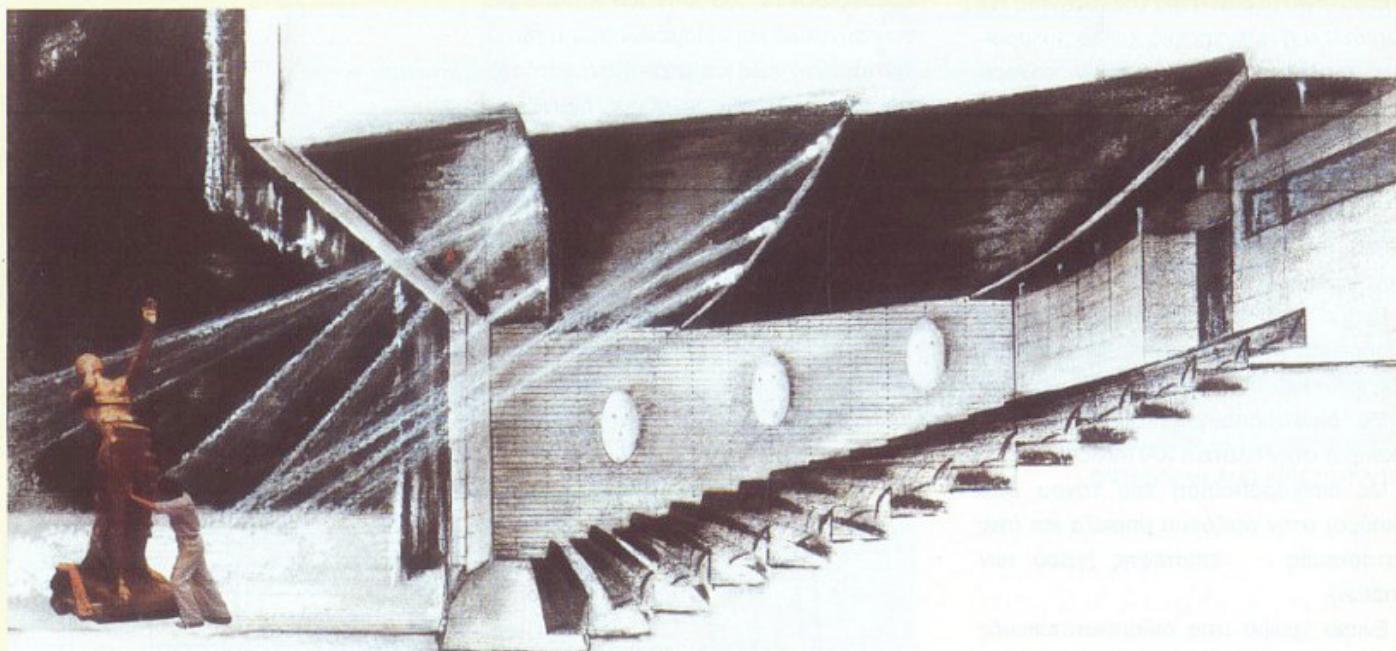

ΘΕΑΤΡΟ ΜΕΝΕΜΕΝΗΣ

Θεσσαλονίκη 1997

Ο σχεδιασμός των θεάτρων υπήρξε πάντα μια δελεαστική υπόθεση για τους αρχιτέκτονες. Αφενός είναι γοητευτικό το γεγονός της αναζήτησης του μετασχηματισμού σε χώρο, της εικόνας, του λόγου και των αισθήσεων των θεατρικών δρώμενων, και αφετέρου είναι ελκυστική η απαίτηση σχεδιασμού ενός τόπου όπου θα λαμβάνει χώραν το κοινωνικό γεγονός που αποτελεί πάντα μια θεατρική παράσταση όποιας εμβέλειας κι αν είναι αυτή.

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ:
ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΗΣ
BERNARD CIOMO
ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ:
MARIA STEFANOYRΗ
ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΟΣ:
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΙΚΙΔΗΣ
ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ:
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΑΡΑΝΗ

Η περιοχή του Δήμου Μενεμένης όπου χωροθετείται το Θέατρο - Κινηματογράφος και Πολιτιστικό Κέντρο, αποτελεί ένα χώρο που τον διασχίζουν οι σιδηροδρομικές γραμμές - ακριβώς μπροστά από το κτίριο - στις παρυφές ενός πυκνοδομημένου αλλά και κατακερματισμένου ιστού.

Πρόκειται ουσιαστικά για έναν αδιαμόρφωτο κενό χώρο, με λίγες διάσπαρτες παλιές αποθήκες, που δίνει την αίσθηση ενός αχανούς βάθους, εντύπωση που ενισχύεται από την προοπτική των σιδηροδρομικών γραμμών και την έλλειψη διακυμάνσεων του εδάφους. Αποτελεί μία νησίδα αποκομμένη από την γύρω περιοχή, οριθετημένη από τα έντονα όρια των γραμμών και της οδού Μοναστηρίου.

Στα συσσωρευμένα προβλήματα της

περιοχής, η απάντηση οφείλει να έχει μια αναπτυξιακή προοπτική και να προσδίδει στην περιοχή χαρακτηριστικά ικανά να προσελκύσουν αστικές δραστηριότητες τοπικής και υπερτοπικής σημασίας. Η πρόθεση να χωροθετηθούν εκεί οι κεντρικές λειτουργίες του Δήμου Μενεμένης αποτελεί ένα κατ' αρχήν βήμα αναβάθμισης της συγκεκριμένης περιοχής, που μπορεί να ολοκληρωθεί μ' ένα πρόγραμμα χωροθέτησης κι άλλων δυναμικών χρήσεων (εμπόριο, υπηρεσίες, αναψυχή) σε συνδυασμό με την κατοικία και το πρόγραμμα οικιστικής επέκτασης.

Η άλλη όμως πλευρά του στοιχήματος για την επιτυχή διέξοδο προς την αναβάθμιση, δεν μπορεί παρά να' ναι το εφικτό όραμα για την πραγματική εικόνα του αστικού χώρου και οι ποιότητες των

συντελεστών που την διαμορφώνουν.

Υπάρχουν παράμετροι που πρέπει κατά τη γνώμη μας να ληφθούν υπόψιν, καθώς βασίζονται στην ιδαιτερότητα της φυσιογνωμίας της περιοχής:

Η ύπαρχη δημόσιου ανοικτού χώρου (πλατεία-αστικό πάρκο), τον οποίο αντιλαμβανόμαστε ως ένα διαμορφωμένο κένο στο πλήρες του αστικού ιστού, μπορεί να αποτελέσει ένα δυναμικό στοιχείο άρθρωσης του κατακερματισμένου χώρου, να συντελέσει στην οπτική ενοποίησή του υπερβαίνοντας το διασπαστικό όριο των σιδηροδρομικών γραμμών, ν' αναιρέσει την ασφυκτική αίσθηση του πυκνοδομημένου περιβάλλοντος. Είναι τέλος ένα στοιχείο ενίσχυσης της κεντρικότητας της περιοχής, μιας κεντρικότητας που δεν εξαρτάται κατανάγκη από τις χρήσεις, αλλά από την ποιότητα του σχεδιασμένου χώρου.

Η επιτυχία του δημόσιου ανοικτού χώρου εξαρτάται από την πολιτισμική χρηστική του λειτουργία, από τον τρόπο δηλαδή που θα βιωθεί ο τόπος αυτός από την γύρω Κοινότητα, για να αποδείξει αν μπορεί να αποτελέσει τοπόσημο της περιοχής, έναν χώρο που θα δώσει το στίγμα της ταυτότητάς της.

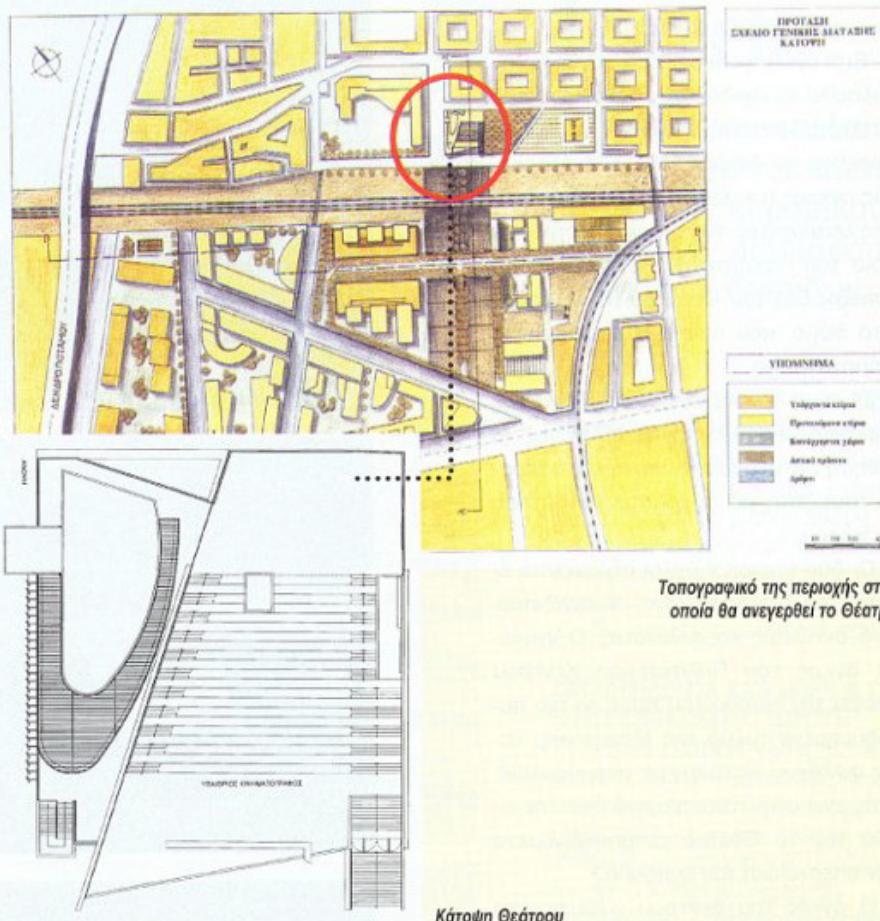
Οι χώροι μετάβασης από το Δημόσιο στο Ιδιωτικό, εκεί όπου η κατοικία συναντά την αστική κλίμακα, αποτελούν το κρίσιμο ενδιάμεσο όριο. Επιβάλλεται η αναθεώρηση της υπάρχουσας σημερινής τους μορφής. Το υπάρχον οικοδομικό τετράγωνο, δημιουργεί αυστηρά όρια μεταξύ του δημόσιου χώρου και της κατοικίας, έχοντας καταργήσει τους ενδιάμεσους μεταβατικούς χώρους.

ΘΕΑΤΡΟ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Η βασική αρχή της σύνθεσης του κτιρίου στηρίχθηκε σε μία διπλή ανάγκη.

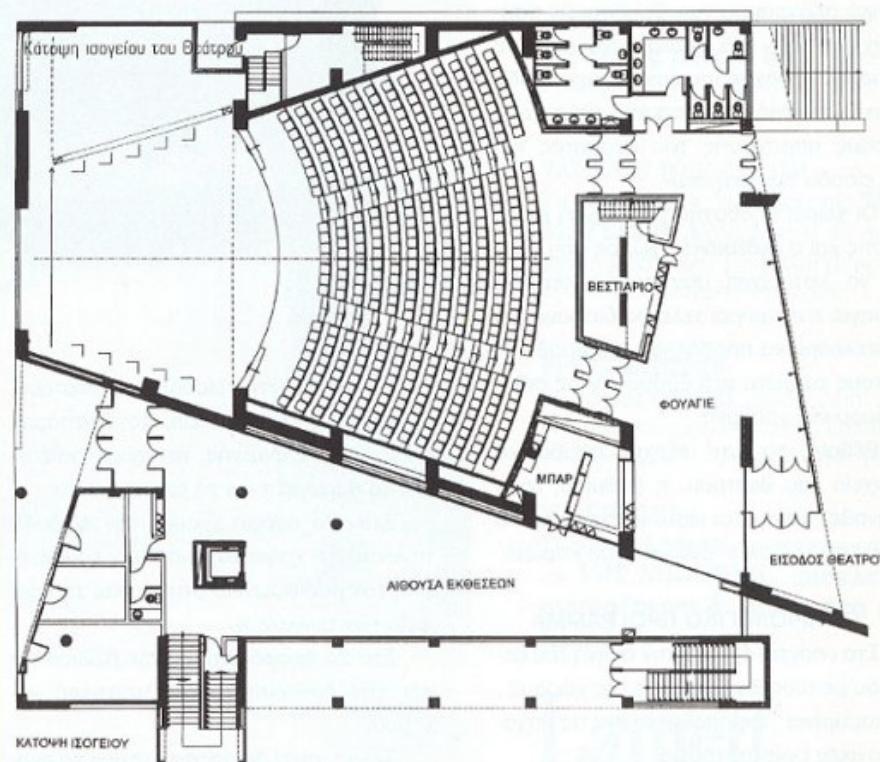
1. Την ανάγκη δημιουργίας ενός κτιρίου που καθώς βρίσκεται πάνω σε ένα γραμμικό όριο, το όριο-τομή των σιδηροδρομικών γραμμών, οφείλει να συνδιαλέγεται με την άλλη πλευρά.

2. Την ανάγκη διεξόδου (ανάβασης), από το βυθισμένο και έντονα οριθετημένο κενό, όχι προς τον ασφυκτικό πολεοδομικό ιστό, αλλά προς την θάλασσα και

Τοπογραφικό της περιοχής στην οποία θα ανεγερθεί το Θέατρο

Κάτοψη Θεάτρου

Θεσσαλονίκη 1997

τον ανοιχτό ορίζοντα.

Έτσι ενώ ο γενικός όγκος του κτιρίου ακολουθεί το σχεδόν τετραγωνικό σχήμα του οικοπέδου, ένας διαγώνιος άξονας το τέμνει και το διαιρεί σε δύο διαφορετικούς όγκους που έχουν επίσης, διαφορετικές λειτουργίες: το τριώροφο τριγωνικό κτίριο του Πολιτιστικού Κέντρου και το τραπεζοειδές του Θεάτρου με το βαθμιδωτό δώμα, που αποτελεί τον υπαίθριο Κινηματογράφο.

Σε αυτό το σημείο, η απόδοση της νοηματικής πρόθεσης της σύνθεσης (η αίσθηση της ανάβασης που προαναφέραμε), ταυτίζεται με τη χρηστική υπόσταση του χώρου.

Οι δύο κτιριακοί όγκοι στρέφονται έχοντας τις εισόδους τους σε αντίδιαμετρικά αντίθετες κατευθύνσεις. Ο κτιριακός όγκος του Πολιτιστικού Κέντρου στρέφει την είσοδο του προς το πιο πυκνοδομημένο τμήμα της Μενεμένης, καθώς φιλοξενεί λειτουργίες τοπικής εμβέλειας, ενώ στην άλλη πλευρά έχει την είσοδο του το Θέατρο ανταποκρινόμενο στην υπερτοπική του εμβέλεια.

Ο όγκος του θεάτρου είναι αρκετά κλειστός. Αυτό οφείλεται στο μέγεθος της σκηνής και στο μικρό σχετικά κτιριολογικό πρόγραμμα των βοηθητικών χρήσεων. Από την μία πλευρά έχουμε τους χώρους υποδοχής του κοινού, την είσοδο και το φουαγέ ενώ από την άλλη τους χώρους παραγωγής του θεάματος και την είσοδο των σκηνικών.

Οι χώροι υποδοχής του κοινού όπως επίσης και ο εκθεσιακός χώρος που μπορεί να λειτουργεί σαν προέκταση του φουαγέ είναι χώροι τελείως διάφανοι με αποτέλεσμα να προβάλλουν το βράδυ όλα τους τα φώτα στο δρόμο και τις σιδηροδρομικές γραμμές.

Βέβαια, το κατ' εξοχήν συμβολικό στοιχείο του θεάτρου, η βαθμίδα, είναι σκηνοθετημένη έτσι ώστε να αποτελεί το πλέον αναγνώσιμο στοιχείο του κτιρίου.

ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Στο υπόγειο έχουμε την σκηνή του θεάτρου με τους βοηθητικούς της χώρους, τα καμαρίνια, τις αποθήκες και τις μηχανολογικές εγκαταστάσεις.

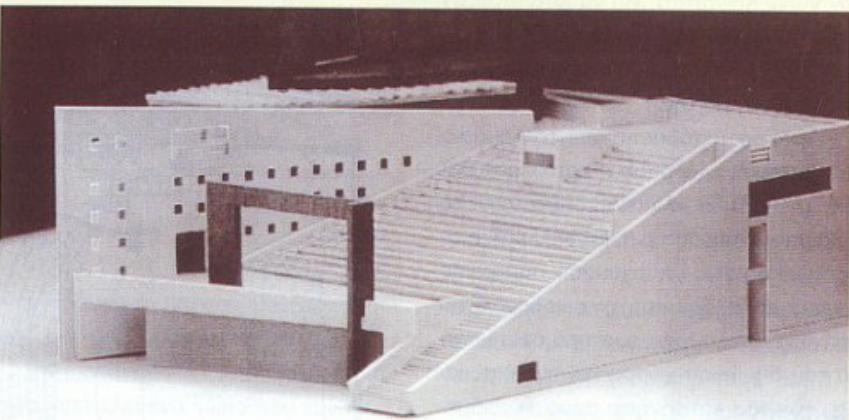
Στο ισόγειο, την αίθουσα του θεάτρου

Η περιοχή ανέγερσης του θεάτρου Μενεμένης

Η εικόνα της ίδιας περιοχής μετά την ανέγερση του θεάτρου (μακέτα)

Μακέτα του θεάτρου Μενεμένης

με 400 θέσεις, την είσοδο του θεάτρου, το φουαγέ, το κυλικείο, το βεστιάριο, τους χώρους υγιεινής, τον χώρο εκθέσεων, το θυρωρείο και τα καταστήματα.

Στον 1ο όροφο έχουμε την αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, διάφορα εργαστήρια, τον ραδιοφωνικό σταθμό και το γραφείο των συλλόγων.

Στο 2ο όροφο έχουμε την βιβλιοθήκη και την διοίκηση του πολιτιστικού κέντρου.

Τέλος, στον 3ο όροφο έχουμε το αναψυκτήριο, την αίθουσα νέων τον υπαίθριο

κινηματογράφο και τον χώρο περιπάτου γιατί πάνω από όλα το κτίριο αυτό το σκεφθήκαμε σαν ένα μεγάλο περίπατο.

Η χωροθέτηση επίσης του κτιρίου του Πολιτιστικού Κέντρου και Θεάτρου και η εμβέλειά του ως δημόσιο κτίριο, μπορεί επίσης να αποτελέσει ένα στοιχείο αναβάθμισης της περιοχής, έναν πόλο υπερτοπικής σημασίας που θα ενισχύσει την αναπτυξιακή δυναμική ολόκληρου του Δήμου.